

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺสฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทุกคนปรารถนาความสุข ถ้าเราอยู่บ้านแล้วมีความสุข เราจะมีความสุขมาก แต่อยู่บ้านเราเห็นใหม่ เราชินชา เราอยู่ด้วยความจำใจ เราจะแสวงหาสิ่งต่างๆ และโอกาสใหม่ๆ เวลาเราอยู่บ้านเห็นใหม่ เวลาเราตกใจ ก็บอกว่า ใจหาย เวลาเราไปที่ไหนก็แล้วแต่ เวลาเราอยู่วัดอยู่ว่า ถ้าเราตกใจ เราก็อ่า หัวใจหาย

หัวใจมันหายไปไหน ถ้าหัวใจมันหายไป เวลาคนมันตาย จิตออกจากร่าง หัวใจมันเคลื่อน ถ้าหัวใจเคลื่อน มันก็ได้ภพชาติใหม่ ภพชาติใหม่นะ เพราะความเวียนวรรคของจิตมันไม่มี ถ้าความเวียนวรรคของจิตมันไม่มี เวลาเราเกิดเห็นใหม่ เวลาเราเกิดจะจุดิจากเทวดาลงมา จากพรหมลงมา แล้วพอมันเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติ มันจะเปลี่ยนของมันไป มันไม่มีวันหายหรือ

แต่เวลาเราพูดของเราเองว่า ใจหาย ใจมันหายเพราะอะไร เพราะมันว่าวุ่นใจ มันหาย มันตกใจ มันหายไป มันหมดไป แต่ความสุขมันมี แต่เพราะเราใจหาย เห็นใหม่ เพราะเราไม่มีการรักษาหัวใจของเรา แต่ถ้ารักษาหัวใจของเราจะไม่มีมีความตกใจ ใจมันจะอยู่กับเราตลอดไปนะ

เราใจหายเพราะอะไร เราใจหายเพราะไม่มีสติ ใจหายเพราะเราไม่เคยรักษามัน ใจหายเพราะเราไม่เคยดูแลมัน ใจหายเพราะเราไม่รู้จักคุณค่าของมัน เราไม่รู้จักคุณค่าของชีวิตนะ ถ้าเรารู้จักคุณค่าของชีวิต ความรู้สึกอันนี้มันเปลี่ยนแปลงได้

คุณสิ คุณอย่างที่เขาทำจิตรกรรมฝาผนัง เขาวาดภาพเห็นใหม่ ถ้างานเขายังไม่เสร็จ เขายังวาดของเขาต่อไปเรื่อยๆ จิตของเราก็เหมือนกัน ตั้งแต่เราเกิดมาเห็นใหม่ เกิดมาเป็นทารก เกิดมาตั้งแต่เป็นวัยน้อย เกิดมาแล้วมีการศึกษา เกิดมามีพัฒนาการของมัน พัฒนาการของมันเพราะอะไร เพราะมันมีพ่อแม่ เห็นใหม่ เรามีพ่อแม่ เราเกิดมาจากพ่อจากแม่ใช่ไหม พ่อแม่จะเลี้ยงดูเรามาตั้งแต่ดินเท่าฟ้าหอย

แต่จิตดวงนั้นมันไม่รู้ จิตดวงนั้นมันต้องอาศัยเห็นใหม่ จิตนี้โดยธรรมชาติของจิต มันจะดำรงชีวิตของมันเอง แต่ร่างกายนี้ต้องอาศัยอาหารเห็นใหม่ มันต้องมีอาหารของมัน มันต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัยของมัน ชีวิตถึงดำรงอยู่ได้

ถ้าชีวิตดำรงอยู่ได้เห็นใหม่ เราอาศัยพ่อแม่เลี้ยงดูเรามา เวลาไปเกิดเป็นเทวดา เขาเรียกโอปปาติกะ เกิดมาก็เป็นผู้ใหญ่เลย เกิดมาไม่ได้เป็นเด็ก เกิดมาเป็นโอปปาติกะ เกิดมาเป็นภาพที่สำเร็จรูปมาแล้ว ถ้าเป็นเทวดา อินทร์ พรหม จะเป็นภาพที่สำเร็จรูปมาแล้ว ไปเกิดนรกอเวจีก็เหมือนกัน เกิดในอบายภูมิ เกิดเป็นสัตว์เดียรฉาน จนมาถึงมนุษย์

เกิดมานี้มันกำเนิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ มันพัฒนาการของมัน ชีวิตมันพัฒนาของมัน มันมีอาหารของมันเห็นใหม่ พอมีอาหารเลี้ยงร่างกาย เพราะเรายังเป็นเด็ก เราเป็นทารก เราเลี้ยงตัวเองไม่ได้ เราต้องอาศัยพ่อแม่เลี้ยงดูเรามา เลี้ยงดูเรามา มันก็มีสายบุญสายกรรมเห็นใหม่ สายบุญ สายกรรม อภิสัตบุศร บุตรที่เกิดมาแล้วนี้ส่งเสริม อภิสัตบุศร บุตรนี้เกิดมาแล้วเป็นสิ่งที่ดี

ในสมัยพุทธกาลนะ มีขทาน เขาก็เป็นขทานด้วยความทุกข์ยากอยู่แล้ว เวลาเขาตั้งครุฑ พอดีตั้งครุฑนี้ก็ไปขอของใครไม่ได้เลยนะ แล้วเวลาเขาคลดูกออกมา ถ้าเขาเอาลูกเขาไปขทานด้วยเขาจะไม่ได้กินเลย แต่ถ้าเขาเอาลูกเขาวางไว้ที่ปากก่อน เขาไปขทานกลับมาเขาจะดำรงชีพของเขาได้ เห็นใหม่

เวลาเกิดมาแล้วมันมีเวรมีกรรมต่อกัน พอมีเวรมีกรรม เราถึงเกิดมามีเวรมีกรรม มันถึงว่าเราต้องเกิดมาใช้เวรใช้กรรมต่อกัน การใช้เวรใช้กรรม เห็นใหม่ ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา สิ่งนี้มันเป็นเรื่องปกติ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องธรรมดา เพราะอะไร เพราะเป็นสิ่งที่เราทำมา

เราจะทำ เราตั้งสติเพื่อปัญญาของเรา เพื่อไม่ให้ใจหาย ไม่ให้มันขุ่นมัว ไม่ให้เป็นสิ่งต่างๆ เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นเวรกรรมก็คือเวรกรรม สิ่งที่เราสร้างสมขึ้นก็สร้างสมขึ้นมา แล้วสร้างสมขึ้นมา

ในปัจจุบันนี้พุทธศาสนาของเรา สิ่งที่เรารักษาของเราได้ เรารักษาดั้งสติของเราได้จริง ใจเราจะไม่หาย เพราะใจเราไม่หาย ทั้งที่ไม่หายหรอก มันมีของมันโดยธรรมชาติ

ของมัน มันมีของมันอยู่ที่นี่ มันหายไปไม่ได้หรอก ถ้ามันหายไปคือคนตาย จิตออกจากร่าง คือคนตายเท่านั้น แต่นี่มันอยู่กับเรานี้แหละ แต่มันหายไปไหน มันหายไปเพราะเราไม่เคยดูแลมัน เราไปดูแลข้าวของเงินทอง เราไปดูแลแต่ยศถาบรรดาศักดิ์ เราไปดูแต่สิ่งที่เป็นโลกธรรม ๘

โลกธรรม ๘ คือ ธรรมะเก่าแก่ โลกธรรม ๘ คือ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศเห็นใหม่ แต่นี่มันเป็นของเก่าของเก่าอยู่แล้ว มันเป็นเรื่องนามธรรม แต่ความเป็นจริงจิตนี้เป็นนามธรรมใหม่ เป็นนามธรรม แต่ถ้าใช้สติปัญญารักษามันแล้ว มันจะเป็นรูปธรรมขึ้นมาเลย รูปธรรมเพราะอะไร เพราะถ้าจิตสงบขึ้นมาจะ โอ้อโฮ ! โอ้อโฮ ! เลยนะ มันอุทาน คนถ้าจิตมันสงบมันจะอุทานของมันขึ้นมาจะ อ้อฮัม ! อ้อฮัม ! เพราะอะไร เพราะว่ามันมีค่ามาก

แก้วแหวนเงินทอง เราได้มา เพชรเม็ดใหญ่ๆ ใครจะไม่อยากได้ แต่จะเพชรขนาดไหน มันไม่ใช่ของเรานะ ทั้งๆ ที่อยู่ในตู้เซฟ ทั้งๆ ที่เราห้อยอยู่บนคอ มันก็ไม่ใช่ของเราหรอก ถ้ามันตกหายไปมันก็ต้องหายไป มันเป็นสมบัติของโลก

แต่หัวใจนี้เป็นของเรา ! หัวใจที่เราไปอุทานนี่มันเป็นของเรานะ เพราะมันเป็นใจใช่ใหม่ มันจะฝังใจเราไปใช่ใหม่ จิตนี้ออกจากร่างมันตายไปก็ใจมันไป ทุกอย่างมันเป็นของมัน มันไปของมัน มันไปกับใจดวงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราไปพบ ใจดวงนั้นเป็นสมบัติของเรา มันจะอุทานนะ พออุทานขึ้นมาเห็นใหม่ พอมันเกิดมีสติปัญญาขึ้นมา มันจะแก้ไขของมันขึ้นมา ที่เราเกิดมานี้ มันเป็นงานที่ละเอียด เป็นงานที่ละเอียดเพราะอะไร เพราะเรานั่งอยู่โคนต้นไม้ เดินจงกรมอยู่ในทางจงกรม นี่มันงานอะไรของเขา งานเขาต้องมีออฟฟิศนะ งานก็มีอาบเหงื่อต่างน้ำ เขาถึงได้ผลงานมานะ

อันนี้พระนั่งเฉยๆ แต่ก็ว่าเป็นงานอันละเอียด งานละเอียดแต่ไม่ทำอะไรเลย นั่งเฉยๆ เป็นงานละเอียดได้ไง มันคืองานพัฒนาใจใจ งานของหัวใจนะ เอาใจข่มใจเราไว้ในอำนาจของเราได้นะ แล้วมันจะไม่ใจหาย

มันจะไม่ใจหาย เพราะมีสติคุ้มครองเราตลอดเวลา เวลาที่มีสติคุ้มครองเห็นใหม่ จะฟ้าผ่าขนาดไหนนะ มันไม่สะเทือนเลยนะ มันไม่สะเทือนไม่ตื่นตื่นอะไรกับเขาเลย มันรับรู้ของมัน มันเฉยของมัน มันไม่ได้เฉยแบบวัวแบบควายนะ เราไปพัฒนาเห็นใหม่ เราปล่อยวาง เราไม่ได้ทำอะไร วัว ควาย มันก็ไม่ได้ทำอะไรเลย มันไม่มีปัญญา มันก็ปล่อยวาง

ที่เราปล่อยวาง เราต้องปล่อยวางแบบเศรษฐกิจนะ เรามีสมบัติพิสดานมหาศาลเลย แล้วเราเสียสละของเราออกไป เราปล่อยวางออกไป มันปล่อยวางแบบเศรษฐกิจ มันปล่อยวางแบบผู้รู้ มันปล่อยวางแบบผู้เข้าใจ ไม่ใช่มันไม่มีอะไรเลย แล้วปล่อยวาง อะไรมันจะปล่อยวาง นั่นมันปล่อยวางแบบไม่มีปัญญา ไม่มีปัญญาอย่างนั้นมันคือกิเลสซ้อนกิเลส มันหลอกอีกชั้นหนึ่ง ถ้ามันหลอกอีกชั้นหนึ่งเห็นใหม่ เราจะเป็นไปกับมัน

นี่เรามาทำบุญกุศล บุญกุศลเพื่อให้จิตใจนี้เข้มแข็งขึ้นมา ให้มีสติสัมปชัญญะขึ้นมา ให้มันยืนตัวของมันขึ้นมาได้ อุตตาคิ อุตตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าเข้าใจใจของเราแล้ว ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นอย่างนี้ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ก็ใจดวงนี้

ใจที่องค์สมเด็จพระพุทธเจ้าตรัสรู้อย่างนี้เห็นใหม่ ..ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต.. หัวใจมีคุณค่ามาก ชีวิตเรามีคุณค่ามาก สิ่งที่เป็นอาชีพ สิ่งที่เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เวลาเราทุกข์จนเจ็บใจมันมีคุณค่ามาก ถ้าไม่ทุกข์ไม่ยาก ไม่อดไม่อยาก อาหารมหาศาลนี้เต็มกระเปาะไม่กินหรรอก เพราะมันอึดใจ มันไม่อยากกินอะไรเลย เพราะไม่อดไม่อยาก ไม่ทุกข์ไม่ยาก

แล้วเวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา มันทุกข์ยากเพราะอะไร เพราะเราทุกข์เรายากใจใหม่ เราถึงแสวงหาสิ่งนั้น แสวงหาปัจจัยเครื่องอาศัย เราแสวงหากันมา แสวงหามา มันก็เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยเท่านั้น เพราะเราอดเราอยาก เราทุกข์เรายาก เราถึงแสวงหามัน แต่ถ้าหัวใจมันอึดเต็มเราก็แสวงหา มันไม่ทุกข์ไม่ยาก แต่เราต้องทำเพราะอะไร

คนมีบุญ คนมีบุญเหมือนมีสมบัติ สมบัตินี้มันมีมา มันต้องเป็นอย่างนี้ มันต้องมาอย่างนี้ แล้วเราปฏิเสธมันได้อย่างไร เราปฏิเสธบุญไม่ได้ ปฏิเสธสิ่งที่เป็นโอกาส จังหวะที่

เราสร้างมา มันมาลงตัวพอดีเป็นโอกาสของเรา มันมาถึงที่ ถึงที่แล้ว แต่ถ้าเราไม่มี เวลา แสวงหา มันก็ไม่มา ไม่มาเราก็ต้องทำของเรา เราจะทำยังไง

เวลาพระเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เห็นไหม ผู้ที่ภาวนาแล้วจิตสงบ จิตมีหลัก จิตมีเกณฑ์จะมีความสุข เวลาจิตมันไม่ลง เดินจงกรมเดินจนเหนื่อย เหนื่อยยากขนาด ไหน เราก็ทำของเราเห็นไหม

คนจะล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหัส มัน จะทำให้เราล่วงพ้นความทุกข์ยาก นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตใจเราทุกข์เรายากขึ้นมา เราก็ทำ หน้าที่การงานของเรา ทำหน้าที่การงานของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าประโยชน์กับเรา มันเป็นประโยชน์กับเรา เพราะเราก็มีปากมีท้อง เห็นไหม

เราเป็นญาติกันโดยธรรม เกิดมามีชีวิตนี้ มีชีวิตแล้วมีปากมีท้องเหมือนกัน ทุกคน ต้องใช้จ่าย ต้องดำรงชีวิตเหมือนกัน ชีวิตที่มีอาหาร ๔ กวฬิงการอาหาร อาหารที่เป็นคำ ข้าว วิทยุญาณอาหาร ผัสสาหาร มโนสังยุเจตนาหาร อาหารของวิญญูะ อาหารของจิตที่มัน ต้องดำรงชีวิตของมัน ถ้าเราเกิดเป็นอะไร

เวลาทเวดามาถามพระพุทเจ้าเห็นไหม เราเกิดเป็นอะไร สถานะอะไร ดำรงชีวิต ได้อย่างไร และใช้อาหารอย่างไร มีอาหารอย่างไรดำรงชีวิต วิทยุญาณอาหาร อาหารของ เทวดา เขาดำรงชีวิตของเขาอย่างไร ดำรงชีวิตจิตนั้นมันไม่เคยตาย คุณิต ต้นไม้มันต้องมีน้ำ เห็นไหม ต้องมีปุ๋ยของมัน ต้นไม้มันถึงจะไม่ตาย จิตมันจะไม่ตาย ไม่ตายอย่างไร

เวลาจิตนี้มันอยู่ในร่างนี้ เพราะเรามีร่างกาย ร่างกายนี้มันหยาบกว่า เราเลี้ยงด้วย อาหารหยาบๆ ขึ้นมา จิตมันก็ดำรงชีวิตของมันได้ แต่เวลามัน ไม่มีร่างกาย มีแต่ความรู้สึก ความคิด ถ้าเป็นเทวดา มันจะดำรงชีวิตของมัน วิทยุญาณมันดำรงชีวิตของมันอย่างไร มัน จะมีความรู้สึกอย่างไรให้มันดำรงชีวิตได้ที่มันไม่ตาย แล้วถ้าเป็นพรหมจะดำรงชีวิต อย่างไร เรื่องของพรหมที่จะดำรงชีวิตของมัน อาหารของมันคืออะไร อาหารของเขานะ

เวลาเราแก้กิเลส อาหารนี้ทำอะไรไม่ได้เลย มรรคญาณ ปัญญา ที่มันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาได้อะไร เวลาเราพิจารณากาย กายมันเป็นของหยาบๆ กายของเราหยาบ แต่ จิตใจมันชอบ จิตใจมันเกาะเกี่ยวของมัน แต่จิตของเราสงบขึ้นมาแล้ว เราไปพิจารณากาย

ของเรา แต่ความเป็นจริง จิตของมันเป็นความเป็นจริง ถ้าจิตเราไม่สงบเราก็นึกเอาทั้งนั้น เรานึกเอา เราสร้างภาพเอาทั้งนั้น มันมีไหม เพราะอะไร เพราะเรามีร่างกายเห็นไหม เรามีร่างกายกับมีจิตใจ เราจับตัวเราสิ จิตอยู่ไหน จิตอยู่ไหน ความรู้สึกอยู่ไหน มันรู้สึกตัวตลอดไปทุกอย่าง

แต่เวลาจิตสงบเข้าไปนะ จิตสงบจนเป็นอัปนาสมาธิ มันจะทิ้งร่างกายเลย เพราะจิตมันสักแต่ว่ารู้ มันปล่อยกายเข้ามา เหมือนร่างกายไม่มีเลย ไม่รับรู้อะไรเลย อายตนะนี้ไม่มี ตา หู จมูก ลิ้น กายนี้จะไม่รับรู้อะไรเลย จิตมันรับรู้ตัวมันเองเห็นไหม

ขณะจิตกับกายที่มันปล่อยกันโดยสมณะ โดยสมาธิ มันยังปล่อยได้เลย แต่มันปล่อยกิเลสไม่ได้ มันปล่อยกิเลสไม่ได้ เพราะมันไม่มีปัญญาชำระล้าง ถ้ากิเลสมันชำระขึ้นมา มันถอนสักกายทิฏฐิขึ้นมาเห็นไหม จิตอยู่ในร่างนี้แต่ร่างกายมันอยู่ด้วยกัน แต่มันไม่เกี่ยวเนื่องกันแล้ว มันไม่เกี่ยวเนื่องกัน มันพิจารณาของมันไป

ปัญญาอย่างนี้ เห็นไหม เราเกิดมา ชีวิตเรามีค่า มีค่าเพราะเราได้โอกาสได้ทำเวลา เทวดา อินทร์ พรหม มาฟังเทศน์หลวงปู่มั่น มาฟังเทศน์ของครูบาอาจารย์นี้ เพราะเขามีสติปัญญา เพราะเขาเกิดเป็นเทวดาแล้วเขาไม่ลืมตัว คนที่เกิดเป็นเทวดา ก็เหมือนเราเป็นเศรษฐี มหาเศรษฐีมีเงินทองมหาศาล เราจะไม่ร้องอนใครเลย เพราะเราดำรงชีพของเราได้ เทวดาเวลาเขาเกิดขึ้นมาเป็น โอปปาทิกะ เขาจะอุดมสมบูรณ์ของเขาเลย แต่เวลาเขาใช้ไป.. ใช้ไป.. ใช้ไป.. พอมันเริ่มเศร้าหมอง เริ่มจะหมดอายุ เวลาเทวดาจะหมดอายุ มันจะเศร้าหมองว่า แล้วจะไปไหนต่อ มันจะไปสะเทือนใจตรงนั้น แต่เวลามันสุขของมัน มันจะคิดถึงอย่างอื่นไหม

นี่ไง เทวดาที่จะมาฟังเทศน์ฟังธรรม มันต้องมีสติปัญญา ต้องสร้างบุญญาธิการมา เขาถึงไม่ลืมเนื้อลืมตัว ไม่ลืมโอกาสของเขา แต่เราเป็นมนุษย์ เขาบอกไม่เคยเจอทุกข์ แม้แต่เข้าห้องน้ำ อันนี้อันนี้เกี่ยวข้องกับทุกข์แล้ว เวลาคนเราบอกว่าไม่เคยทุกข์ เกิดมามีแต่ความสุขไม่เคยทุกข์เลย จี๊โม่ ! ทุกข์ทั้งนั้น แต่เพราะจิตใจไม่สนใจ ไม่สนใจความรู้สึกของเราเอง

ถ้าสนใจเราจะรู้ว่ามันทุกข์อย่างไร มันเป็นความจริงอย่างไร แล้วพอเป็นความจริง มันจะเตือนตัวเองนะ พอเตือนตัวเองมันจะค้นคว้าเข้ามา อาชีพสัมมาชีวะเห็นไหม

เรื่องปัจจัยเครื่องอาศัยก็อย่างหนึ่ง แต่ธรรมะที่ว่าละเอียดใจ ปัญญาที่เราวิปัสสนิกขึ้นมาเนี่ย มันเกิดจากสมอง มันเกิดจากร่างกาย เกิดจากอะไรต่างๆ มันก็มีร่างกายกับใจ แต่เวลามันสงบเข้ามาแล้วมันใช้ปัญญาเข้ามา ในหัวใจของมันเข้ามา มันไม่เกี่ยวกับร่างกายเลย มันเป็นเรื่องของจิตล้วนๆ เลย

เรื่องของปัญญาที่เกิดจากจิต แล้วมันจะเข้ามาแก้ไขจิตเห็นใหม่ ปัญญาอย่างนี้ ชีวิตเรามันมีคุณค่าอย่างนี้ เพราะมันเตือนเราได้ มันมีความรู้สึก มันมาเตือนเราตลอดเวลา เตือนให้เรามีสติปัญญาตลอดเวลา เตือนให้เราารู้สึกตัวตลอดเวลา แต่มองข้ามมองข้ามไปหาสิ่งปัจจัยเครื่องอาศัยหมด มองข้ามสิ่งที่มีคุณค่า มองข้ามหัวใจ แล้วบอกว่าใจหาย ใจหาย ทั้งๆที่ไม่ภาวนามันก็หายไปแล้ว เพราะไม่มีสติปัญญาดูแลมัน

ถ้ามีสติปัญญาดูแลมัน มันไม่หายเห็นใหม่ ยิ่งภาวนา ยิ่งไม่หายใหญ่ ใจไม่หาย แต่ถ้าทำใจหาย ถ้าเราไม่มีสติปัญญาใจมันจะหายไป ใจมันไม่หายถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมา เพื่อชีวิตของเรา เพื่อโอกาสของเรา เพื่อบุญกุศลของเรา เอวัง